

نگاه فعالان حقوق کودک به تاثیر جنگ بر کودکان

عکس: اعتماد

شهادت ثانیه‌های کودکی

بنفشه سام‌گیس

جنگ فرصت زندگی را از آدم‌ها می‌گیرد. فرصت نفس کشیدن را. فرصت عاشق بودن و عاشق ماندن را. فرصت کودک بودن و جوان شدن المللی با عنوان‌نشاند که در تمام معاهدات بین‌کند و طعم نیستی اجباری را بیش از همه به کام مردمانی می‌را. تمام هنجارها را واژگون می‌های گذشته تاکید داشته که حقوق غیرنظامیان که کودکان، زنان، المللی در طول سال‌اند. معاهدات بین‌معرفی شده «غیرنظامی» سالخوردگان، معلولان و شهروندان ساکن مناطق جنگی هستند باید در پله‌ی فراتر از دلیل افروختن آتش جنگ قرار گرفته و محترم شمرده شود. اما آمار قربانیان جنگ‌های داخلی و منطقه‌ی و بین‌المللی، حداقل طی دهه گذشته گویای آن است که نیروهای درگیر جنگ معمولاً به این تاکید توجهی ندارند که بیشترین آمار تلفات انسانی جنگ‌ها مربوط به جمعیت غیرنظامیان کشورهای جنگ زده است.

برش‌هایی از روایت زمان

های نوارغزه، اعلام کرده که طی یک ماه گذشته، در هر، سازمان دیدبان حقوق بشر در آخرین گزارش خود از درگیری [اعتماد](#) به گزارش ساعت یک زن یا کودک در حمله صهیونیست‌ها کشته شده‌اند و در حالی که تاکنون بیش از هزار و 800 فلسطینی در حملات هوایی و زمینی صهیونیست‌ها به نوارغزه به شهادت رسیده و بیش از 9 هزار نفر زخمی شده‌اند، نیمی از کشته‌شدگان و زخمی‌ها، زنان و کودکان «شوند. هر روز، مادران و کودکان بسیاری هستند که موفق به دیدن طلوع آفتاب نمی‌اند که‌اند. گزارشگران مستقر در غزه روایت کرده‌بوده

همین سازمان در گزارش خود از عراق اعلام کرده که داعش، کودکان عراقی را به عنوان سپر انسانی در مقابل تیراندازی نیروهای عراقی، انجام عملیات شناسایی، جابه‌جایی کیسه‌های شنی و سنگر سازی در مقابل نیروهای عراقی، مورد سوءاستفاده قرار داده و تاکنون شمار زیادی از کودکان را به کام مرگ فرستاده است. به گزارش کمیساری عالی حقوق بشر عراق، از ابتدای حضور نیروهای داعش در موصل تاکنون 150 کودک آواره به دلیل افزایش دمای هوا و ابتلا به وبا جان خود را از دست داده‌اند و کودکان بازمانده هم با مشکل کمبود غذا و نبود سرپناه مواجه هستند.

همانگ‌کننده کمک‌های انسانی سازمان ملل متحد برای جنوب سودان بارها هشدار داده که جنگ داخلی و قبیله‌ی این کشور، رقمی در حدود 50 هزار کودک جنگ‌زده در منطقه سودان جنوبی را در معرض خطر مرگ ناشی از گرسنگی قرار داده است.

آنتونیو گوتیرس، کمیسیونر امور پناهندگان سازمان ملل طی 3 سال گذشته بارها از کشورهای غربی درخواست کرده تا مرزهای خود را به روی آوارگان سوری که اغلب، زنان و کودکان بوده‌اند باز کنند. گروه مخالفان دولت سوریه، طی جنگ سه‌ساله از پسران و دختران خردسال به عنوان سپر انسانی یا برای بمبگذاری‌های انتحاری استفاده کرده است.

طی همین مدت، تعداد زیادی از کودکان آواره که در حال فرار از کشور جنگ‌زده خود بودند، در دریای مدیترانه غرق شدند. بسیاری از کودکان پناهنده، در کشورهای همجوار سوریه تحت آموزش‌های رزمی اجباری قرار گرفتند تا به عنوان نیروی جنگی علیه دولت سوریه از آنها استفاده شود. یونیسف هم در ابتدای سال 2014 گزارش داد که طی جنگ 3 ساله سوریه، بیش از سه میلیون کودک سوری به دلیل

ویرانی مدارس، نبود امنیت و ترس از آسیب دیدن، فرار از جنگ یا از دست دادن خانواده، از امکان تحصیل محروم شده‌اند در حالی که 50 تا 60 درصد این کودکان به کشورهای همسایه پناه برده‌اند و حتی در کشور میزبان هم از آموزش محروم هستند. بنا بر اعلام سال 2013 کمیساریای ملل متحد در امور پناهندگان، 3 میلیون و 700 هزار کودک سوری، بر اثر جنگ داخلی کشور، جدا از خانواده و دور از والدین خود زندگی می‌کردند و از مجموع یک میلیون و 100 هزار کودک پناهنده سوری در اردن یا لبنان، بسیاری از این کودکان مجبور بودند برای تامین معاش خانواده به مشاغل دشوار مشغول باشند. گزارش‌های بین‌المللی حکایت از آن دارد که تعدادی از کودکان پناهنده سوری که در کشورهای همسایه سوریه پناه گرفته‌اند، برای تامین معاش خود یا خانواده ناچار به فروش اعضای بدن خود به باندهای قاچاق اعضای بدن شده‌اند و در حالی که مقامات بین‌المللی تایید کرده‌اند که تعداد کودکان فروشنده بیش از خریداران اعضای بدن بوده، بیشترین گزارش‌ها درباره فروش کلیه کودکان پناهنده بوده چنان‌که گزارش 12 ماه منتهی به 2014 از فروش 150 کلیه توسط کودکان پناهنده سوری در لبنان حکایت دارد.

بر اساس گزارش 2011 سازمان ملل، در این سال 110 کودک در بمباران‌های ناتو و ارتش افغانستان، کشته و 68 کودک مجروح شدند. درصدی کشتار کودکان افغان در اثر جنگ در افغانستان ابراز نگرانی کرد. ?? خود از افزایش 2013 یونیسیف هم در گزارش سال

سازمان بین‌المللی کمک به کودکان در گزارشی در سال 2013 هشدار داد که در سال‌های بعد از جنگ در لیبیا و طی سال‌های 2011 تا 2012، 82 درصد قربانیان خشونت‌های جنسی در این کشور، کمتر از 17 سال سن داشتند.

یونیسیف در سال 2012 گزارش داد که بر اثر درگیری‌های داخلی یمن، 94 کودک کشته و 240 کودک نیز بر اثر تیراندازی، اصابت ترکش یا بمباران توپخانه‌یی زخمی شده‌اند.

خون به قیمت بقا

زئیر، تیمور، ویتنام، آنگولا، سیرالئون، سومالی، مصر و لیبی نام‌های دیگری است که باید به فهرست کشورهای درگیر جنگ و ناقض حقوق کودکان افزوده شود؛ کودکانی که نه تنها هیچ آینده روشنی پیش رو ندارند بلکه در روزهایی نه چندان دور، در صورتی که شانس جنگ تا «کنند: هایشان به مغزشان ارسال می‌زنند مانده داشته باشند، به مردگان جانداري تبدیل خواهند شد که يك پیام را از چشم «بمانی».

کودکان توانایی درک جنگ را ندارند

روانشناس کودک - زاده فاطمه قاسم

جنگ پدیده وحشتناکی است که تحمل آن حتی برای بزرگسالان هم بسیار دشوار است. کودکان، بیش از بزرگسالان از جنگ ضربه می‌خورند زیرا با حوادثی مواجه می‌شوند که تجربه آن را نداشته‌اند. شاید کودکان غزه بیش از کودکان سایر کشورهای جنگ‌زده با مفهوم جنگ آشنا باشند اما باز هم این تجربه، بسیار تلخ و دردناک است؛ تجربه‌یی که فروپاشی خانواده‌ها یکی از بازتاب‌های آن است.

کودکان بازمانده از جنگ معمولاً گرفتار اختلالات روانی همچون ترس‌ها و اضطراب‌های بسیار شدید و متمادي خواهند بود در عین حال که از زندگی طبیعی هم محروم می‌شوند. کودکان توانایی درک و تحمل جنگ را ندارند و حتی اگر تبعات جنگ همچون تخریب، ویرانی و آوارگی و از دست دادن والدین را با تبعات حوادث طبیعی مانند زلزله و سیل مقایسه کنیم بازهم به نتایج متناقضی می‌رسیم. طول مدت جنگ نخستین وجه تمایز تبعات جنگ و حوادث طبیعی است. مدت زمان زلزله هیچگاه از يك ساعت هم فراتر نمی‌رود اما جنگ، روزها و ماه‌ها طول می‌کشد. در جنگ، گروهی از انسان‌ها، گروه دیگری را مورد تهدید قرار می‌دهند و می‌کشند اما در حوادث طبیعی، علت، ناآشکار و عامل، غیر انسانی است.

در حوادث طبیعی از آن نفرت و خصومت تحمیل شده بر انسان‌ها خبری نیست و جو برقرار، تعامل و آرامش است و شاید باید به این نتیجه رسید که حوادث طبیعی، انسان‌ها را به یکدیگر نزدیک می‌کند در حالی که محصول جنگ، خشم و نفرت است.

چه قیاسی ممکن است بین کودکان جنگ و کودکان صلح

روانشناس و مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق کودکان - آبادی شیوا دولت

کودکان قربانی جنگ، بیش از بزرگسالان آسیب می‌بینند و محورهای بیشتری از شخصیت آنها آسیب می‌بیند. انسان برای رشد، نیاز به برخورداری از حداقل‌های زندگی دارد و امنیت، اولین اولیاتی است که در رتبه دوم پس از حداقل‌های مورد نیاز برای بقا قرار می‌گیرد. نتایج تحقیقات نشان داده که کودکان، یک آغوش را به خوراک فاقد محبت ترجیح می‌دهند. جنگ در کودکان، یک احساس ناامنی ریشه‌دار ایجاد می‌کند و کودکان قربانی جنگ دارای شخصیت بسیار متزلزل و بسیار آسیب‌پذیر خواهند بود. کودکان بازمانده از جنگ، حتی توان آنها در خلال جنگ آسیب‌دیده و بنابراین، شخصیت آنها بسیار آسیب‌پذیر خواهد بود. کافی است تصور کنیم که کودک خردسال، دنیا را مسوولیت‌پذیری، شادمانی و درک ظواهر و زیبایی‌های زندگی را هم از دست می‌دهند. کافی است تصور کنیم که کودک خردسال، دنیا را از منظر حضور والدین خود می‌شناسد. والدینی که آنها هم در هر لحظه در اضطراب زنده ماندن یا کشته شدن هستند چه منظری را به کودک خود ارائه می‌دهند؟ امروز شاهدیم که بسیاری از نوجوانانی که به داعش ملحق می‌شوند، دست‌پروردگان جنگ داخلی سوریه هستند که به سمت برخورد هرچه رادیکال‌تر با ایدئولوژی و انسانیت هدایت شده‌اند. واقعا چه قیاسی ممکن است بین کودکان قربانی جنگ و ساکن کشورهای جنگ‌زده با کودکان سایر کشورها؟ کودکانی که در امنیت رشد کرده‌اند و جهان، به آنها بقا، رفاه، حمایت، شادی، زیبایی، آینده روشن و امید به بهتر را وعده می‌دهد در مقابل کودکانی که در جنگ، در ناامنی و فروپاشیدگی کشور و خانواده و شهر زندگی می‌کنند و تار و پود شخصیت‌شان با خشونت بافته می‌شود.